

Informácia o priebehu a výsledkoch 10. zasadnutia Zmiešanej komisie pre ekonomickú a obchodnú spoluprácu medzi Slovenskou republikou a Indickou republikou

Dňa 13. februára 2019 sa v Dillí uskutočnilo 10. zasadnutie Zmiešanej komisie pre ekonomickú a obchodnú spoluprácu medzi Slovenskou republikou a Indickou republikou (ďalej len „ZK“). Zasadnutie sa konalo v súlade s článkom III Dohody o hospodárskej spolupráci medzi Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstvom obchodu a priemyslu Indickej republiky zo dňa 10. decembra. 2004, ako aj so závermi z 9. zasadnutia ZK v Bratislave dňa 21. apríla 2017.

Slovenskú časť delegácie na 10. zasadnutí Zmiešanej komisie viedol štátny tajomník Ministerstva hospodárstva SR (MH SR) pán Vojtech Ferencz a indickú delegáciu viedol pán C. R. Chaudhary, štátny minister Ministerstva obchodu a priemyslu Indickej republiky (MOaP IR).

Počas pobytu v Indii sa pán Vojtech Ferencz, štátny tajomník MH SR, stretol a rokoval s pánom C. R. Chaudharym, štátnym ministrom MOaP IR a s ďalšími, vysoko postavenými predstaviteľmi FICCI (Federácia indických obchodných komôr), CII (Konfederácia indického priemyslu) a vedenia spoločnosti TATA.

Počas expertných rokovaní zasadnutiu ZK spoločne predsedali pani Michaela Vozárová, generálna riaditeľka Sekcie stratégie MH SR a pani Nidhi Mani Tripathi, generálna riaditeľka sekcie obchodu a divízie zahraničného obchodu s Európou MOaP IR.

Z hľadiska hodnoty obchodnej výmeny možno IR zaradiť k najdôležitejším mimoeurópskym obchodným partnerom SR. **India je** v rámci ázijského kontinentu **naším štvrtým najvýznamnejším obchodným partnerom** (po Číne, Kórejskej republike a Japonsku). Vzájomná obchodná výmena dosahuje hodnotu viac ako 300 mil. € ročne, s vysokým pasívnym saldom obchodnej bilancie v neprospech SR.

Súčasná ekonomická sila Indie a jej rastúci význam a vplyv v medzinárodno-politickom meradle sa stávajú rozhodujúcim impulzom pre urýchlenie investičných a podnikateľských aktivít na oboch stranách. India sa svojím ekonomickým rastom zaradila k popredným, rýchlo rastúcim ekonomikám na svete a je dôležitým hráčom aj v rámci skupiny BRICS.

Hlavný význam Indie pre SR spočíva v ekonomickej príťažlivosti a v možnosti odbytu slovenských výrobkov na rozsiahlom absorpčnom, avšak čoraz viac náročnejšom indickom trhu. India je v súčasnosti zdrojom tradičných surovín, ale v posledných rokoch aj špičkových technológií, inovácií a investícií.

Spríevodnou akciou 10. zasadnutia ZK bolo podnikateľské fórum, ako aj B2B rokovania slovenských a indických podnikateľov. Podujatie zorganizovala Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) v spolupráci s Federáciou indických obchodných a priemyselných komôr (FICCI).

Pracovná časť 10. zasadnutia ZK

Zasadnutie ZK sa uskutočnilo formou rokovaní v rámci jednej centrálnej expertnej skupiny a plenárneho zasadnutia. Expertná skupina bola tematicky zameraná na 15 okruhov: bilaterálne hospodárske a obchodné vzťahy, bilaterálne investície, spolupráca vo finančnom sektore, bankovníctve a poisťovníctve, štandardizácia, metrológia a skúšobníctvo, spolupráca v oblasti vedy a technológií, spolupráca v obrannom priemysle, spolupráca v poľnohospodárstve a zavlažovacích

systémoch, riadenie vodného hospodárstva, turistika a cestovný ruch, ťažké strojárstvo a železnice, spolupráca v oblasti ťažby a úpravy uhlia, chemický priemysel a petrochémia, spolupráca v malom a strednom podnikaní (MSP), medicína s akcentom na spoluprácu vedeckých inštitúcií a univerzít (Ayurveda), revízia zmluvnej základne a vízová problematika.

Napriek zlepšujúcim sa indikátorom obchodnej výmeny musíme, žiaľ, konštatovať, že vzájomná obchodná výmena je neadekvátna možnostiam, ktorými obe ekonomiky disponujú.

Pasívne saldo obchodnej bilancie je pre Slovensko dlhodobo nepriaznivé a každoročne sa prehlbuje. V tejto súvislosti slovenská strana vyjadrila nespokojnosť s vývojom slovenského vývozu, ktorý doteraz nedosiahol ani 70 mil. € ročne, pričom indický dovoz vykazuje každoročne výrazný nárast, hoci ho tvoria prevažne trhové výrobky krátkodobej spotreby. Je nanajvýš aktuálne **zmeniť komoditnú štruktúru slovenského vývozu** do Indie a presadiť sa novými výrobkami, ktoré budú mať výraznejší dopad na vyváženosť obchodnej výmeny. V tomto kontexte sa obe strany zhodli na potrebe klásť dôraz na spoluprácu firiem a podnikov z oblasti malého a stredného podnikania. Pre túto formu spolupráce je pripravený právny základ vo forme „**Memoranda o spolupráci medzi Ministerstvom hospodárstva SR a Ministerstvom pre mikro, malé a stredné podnikanie IR**“. **Predmetné MoU bude po schválení indickou vládou predložené Ministerstvu hospodárstva SR na podpis.**

Napriek skutočnosti, že štatistické údaje vo vývoji vzájomnej obchodnej výmeny zaznamenávajú v ostatných rokoch rastúce hodnoty a pozitívny vývojový trend (vzájomná obchodná výmena osciluje v rozmedzí 300 – 320 mil. €/rok, saldo obchodnej výmeny je pre Slovensko trvalo pasívne a prehlbuje sa), je dôležité vziať do úvahy aj ďalšie aspekty obchodnej spolupráce, ako je napríklad komoditná štruktúra slovenského vývozu do Indie, kde takmer 75% hodnoty vývozu tvoria výrobky nadnárodných spoločností pôsobiacich v SR. Uvedený stav je neadekvátny možnostiam slovenskej ekonomiky. Urýchlená diverzifikácia komoditnej štruktúry slovenského exportu - nielen do Indie - sa stáva nanajvýš aktuálnou.

Práve z tohto dôvodu sa rokovania expertnej skupiny viedli **s akcentom na širokú spoluprácu v ekonomickej oblasti**, zahrňujúcu obchod, priemysel, poľnohospodárstvo, ako aj na spoluprácu v takých sektoroch a segmentoch, ktoré výraznou mierou ovplyvňujú jej rozvoj - spolupráca vo finančnom a bankovom sektore, v skúšobníctve a normotvorbe.

Obojstranne bolo konštatované, že práve spolupráca v segmente malého a stredného podnikania by mala zohrať kľúčovú úlohu pri diverzifikácii komoditnej štruktúry vzájomného obchodu tak v SR, ako aj v Indii.

Cieľom ekonomickej a obchodnej spolupráce v týchto sektoroch ekonomiky je predovšetkým úsilie hľadať nové možnosti, ako aj nové komodity, ktoré by rozšírili súčasnú skladbu tovarového koša vzájomného obchodu a otvorili cestu investorom.

V tomto kontexte sa javí ako potrebné nadviazať na tradíciu. Výrobky bývalého Československa boli v Indii vždy stotožňované s prívlastkom vysokej kvality a spoľahlivosti a je len na nástupníckych štátoch – ČR a SR, ako budú v tejto úspešnej tradícii pokračovať. Perspektívnymi sú predovšetkým dodávky výrobkov strojárenského priemyslu pre energetiku, ťažbu surovín, chemickú výrobu, poľnohospodárstvo a výrobu potravín. Tradičnou je tiež spolupráca v obrannom priemysle.

V nasledujúcich rokoch bude v Indii čoraz väčší dopyt po technológiách a výrobkoch spojených s ochranou životného prostredia a vodným hospodárstvom. Pôjde o tzv. zelené technológie, používané vo všetkých oblastiach hospodárstva. Tu sa vytvára priestor aj pre slovenské firmy pôsobiace v ochrane vôd a riadení vodného hospodárstva, ako aj zaoberajúcimi sa ochranou

životného prostredia. Nevyhnutné je však mať na zreteli skutočnosť, že indický trh sa stáva čoraz viac náročnejším pre všetky druhy výrobkov, najmä pokiaľ ide o kvalitu.

Za prioritu, v blízkej budúcnosti, bude potrebné považovať zintenzívnenie záujmu a frekvenciu rokovaní medzi podnikateľskými subjektmi SR a Indie s cieľom dosiahnuť reálne výsledky vo forme konkrétnych a najmä realizovaných projektov, už aj s akcentom na pôsobenie automobilky Jaguar Land Rover, patriacej do indického koncernu TATA Group, na slovenskom trhu.

Vzhľadom na to, že predchádzajúce zasadnutie ZK sa konalo v apríli 2017 v Bratislave a SR, rovnako ako aj India zaznamenali za uplynulé 2 roky úspešný hospodársky rast, Michaela Vozárová a Nidhi Mani Tripathi sa navzájom informovali o dosiahnutých výsledkoch a o súčasnom stave národných ekonomík v kontexte celosvetového ekonomického diania. Obe konštatovali, že napriek pozitívnemu trendu vzájomnej hospodárskej a obchodnej spolupráce, obchodná výmena zaostáva za existujúcim potenciálom na oboch stranách.

Pani Michaela Vozárová vo svojom vystúpení pozitívne zhodnotila doterajšiu všestrannú spoluprácu medzi SR a Indiou a jej stúpajúcu úroveň. Súčasne však zdôraznila potrebu väčšej vyváženosti vzájomnej obchodnej výmeny, a to formou využívania nových prostriedkov a metód spolupráce (napr. transfer technológie a know – how v oblasti výroby, obchodu a služieb a tiež nevyhnutnosť diverzifikácie tovarovej štruktúry obchodovaných tovarov s akcentom na výrobky segmentu malého a stredného podnikania).

V tejto súvislosti Michaela Vozárová ocenila rozhodnutie vedenia TATA Group vybudovať výrobný závod automobilky Jaguar Land Rover práve v SR. SR, so svojimi vhodnými podnikateľskými a investičnými podmienkami, je pripravená na vstup ďalších indických podnikateľov a investorov. Slovenská strana zastáva názor, že rozhodnutie automobilky Jaguar Land Rover investovať na Slovensku je dostatočnou a kvalifikovanou referenciou aj pre ostatných indických investorov a podnikateľov, ktorí sa doteraz pre vstup na slovenský trh nerozhodli.

Závery z rokovania expertov

Bilaterálne ekonomické a obchodné vzťahy

Na zasadnutí expertov pre obchod, ekonomické a finančné záležitosti bola konštatovaná potreba ďalšieho rozvoja bilaterálnych ekonomických a obchodných vzťahov formou posilňovania dialógu a povýšenie spolupráce o záležitosti obojstranného záujmu.

Zástupcovia SR a Indie zdôraznili význam realizácie ZK a konštatovali potrebu organizovať v budúcnosti zasadnutia zmiešanej komisie v regulárnych intervaloch, najlepšie jedenkrát ročne za účasti zástupcov súkromného sektora oboch krajín.

Vedúce expertných rokovaní sa navzájom informovali o súčasnej ekonomickej situácii v SR a Indii v kontexte vývoja svetovej ekonomiky. Vedúca indickej časti delegácie zdôraznila, že napriek súčasnej volatilitě medzinárodného ekonomického prostredia, indická ekonomika naďalej zostáva stabilná. Aj vo fiškálnom roku 2018 - 2019 India počíta s vysokým hospodárskym rastom na úrovni cca 8%, a to vďaka pozitívnym vplyvom naštartovaných a už realizovaných vládnych iniciatív a projektov, ako sú „Startup India“, „Make in India“, FDI politika „Ease of Doing Business“, „Digital India“, „Smart City“ a „Skill India“. Práve vďaka týmto vládnym iniciatívam sa India zaradila do čela najrýchlejšie rastúcich ekonomík sveta.

Obe strany sa venovali tiež problematike tarifných a netarifných prekážok vzájomného obchodu, vrátane geografického označenia tovarov, verejného obstarávania, ako aj potvrdeniam

o pôvode tovaru. Konštatovali, že táto problematika je súčasťou negociácií o BTIA (Broad Based Trade and Investment Agreement) medzi EÚ a Indiou. Indická strana verí, že nastávajúce rokovania zástupcov EÚ a Indie budú viesť k uzatvoreniu vzájomne vyváženej dohody. Indická strana v tejto súvislosti ocenila skutočnosť, že produkcia indického automobilového priemyslu v SR nie je vystavená žiadnym obmedzeniam či prekážkam.

Vzájomne bolo odsúhlasené, že SR a India vyvinú koncentrované úsilie na podporu a expanziu vzájomného obchodu a budú hľadať cesty pre zlepšenie podnikateľského prostredia, s dôrazom na jeho zjednodušenie. Slovenská strana problematiku zjednodušenia podnikateľského prostredia považuje za podstatnú.

Následne sa zástupcovia oboch strán vzájomne informovali o systéme investičných stimulov, vrátane nových spôsobov ich uplatňovania v SR a Indii. Zhodli sa v tom, že inovácie sú základným nástrojom pre budovanie „Vedomostnej ekonomiky“. Súhlasili s tým, že budú vytvárať vhodné podmienky pre ich plynulý proces zavádzania a súčasne budú podporovať zainteresované slovenské a indické spoločnosti v spolupráci týkajúcej sa vzájomnej výmeny informácií a skúseností pokiaľ ide o priemyselné inovácie, financovanie a podporu systému a transferu aplikovaného výskumu do praxe.

Zástupcovia SR a Indie si vymenili názory týkajúce sa organizácie priemyselného výskumu a vývoja (R&D), vrátane jeho financovania z verejných a súkromným zdrojov. Hovorili tiež o systéme určovania priorít R&D, ako aj o interakcii medzi základným a aplikovaným výskumom a vývojom. V snahe o urýchlenie procesu výmeny aktuálnych informácií, týkajúcich sa ekonomiky, obchodu, R&D a priemyselnej spolupráce, obe strany súhlasili s tým, že budú podporovať priamu spoluprácu národných agentúr zaoberajúcich sa podporou uvedených segmentov spolupráce.

Vzájomné investície

Indická strana informovala, že po schválení vzorovej bilaterálnej investičnej dohody indickou vládou v decembri 2015 indické ministerstvo hospodárstva prostredníctvom ministerstva zahraničných vecí písomne oznámilo ukončenie platnosti doterajších bilaterálnych investičných dohôd so všetkými štátmi, v prípade ktorých uplynula pôvodná lehota, na ktorú boli tieto dohody podpísané. Medzi týmito štátmi bolo 22 členských štátov EÚ (vrátane Slovenskej republiky). Doterajšie bilaterálne dohody investičného charakteru s týmito štátmi boli ukončené k 22. marcu 2017. Keďže kapitola „Investície“ je súčasťou všeobecnej dohody BTIA medzi Indiou a EÚ, túto problematiku je potrebné riešiť na pozadí príslušnej legislatívy/ustanovení na vhodnom fóre.

Slovenská strana v tomto kontexte vyjadrila určité obavy týkajúce sa podnikateľského prostredia v Indii. Konkrétne sa dotkla nutnosti prijať opatrenia týkajúce sa jeho zjednodušenia a zlepšenia, investičných stimulov, priemyselného výskumu a vývoja, spolupráce a investičných nástrojov, výmeny informácií a skúseností v súvislosti s inováciami v priemysle.

V odpovedi indická strana informovala o iniciatívach, ktoré prijalo MOaP IR, ako sú Make in India, Ease of Doing Business, Startup India a liberalizácie režimu v oblasti priamych zahraničných investícií (PZI). Indická strana zdôraznila, že racionalizácia a liberalizácia politiky v oblasti PZI je trvalým úsilím indickej vlády, ktorá zaviedla politiku PZI otvorenú investorom. Vo väčšine odvetví/aktivít sú automaticky povolené PZI až do výšky 100 %. V poslednom vydaní globálneho rebríčka Svetovej banky týkajúceho sa otvorenosti podnikateľského prostredia sa India umiestnila na 77. mieste spomedzi 190 hodnotených štátov.

Obe strany sa zhodli na tom, že výška PZI, tak indických v SR, ako aj slovenských v Indii zaostáva za reálnymi možnosťami národných ekonomík, pričom konštatovali, že propagácia

a podpora obojsmerných tokov investícií sú dôležité pre posilnenie bilaterálnych vzťahov. Okrem toho obe strany zdôraznili potrebu zosúladiť svoje úsilie s cieľom podporiť bilaterálny obchod a nájsť spôsoby a nástroje na zlepšenie podnikateľského prostredia.

Indická strana informovala, že Federácia indických obchodných a priemyselných komôr (FICCI) a SARIO podpísali v apríli 2017 v Bratislave memorandum o porozumení, ktoré je platné a účinné na obdobie troch rokov. FICCI zorganizovala podnikateľské stretnutia delegácie zástupcov obranného priemyslu zo SR počas oficiálnej návštevy štátneho tajomníka MZVaEZ SR p. L. Parížeka v Indii dňa 26. septembra 2017 v Dillí. Pätnásťčlenná obchodná delegácia navštívila Slovenskú republiku v dňoch 18. - 21. apríla 2017 v rámci zasadnutia ZK. SARIO pre delegáciu zorganizovalo obchodné zasadnutie, po ktorom nasledovali štruktúrované stretnutia so slovenskými podnikateľmi. Indická strana ďalej uviedla, že FICCI na svoj podnikateľský (B2B) portál pravidelne umiestňuje podnikateľské odkazy zo SR, aby indické spoločnosti mohli využiť obchodné príležitosti, ktoré im SR ponúka.

Obe strany sa zhodli, že spoločné podujatia je potrebné organizovať aj naďalej s cieľom rozvíjať vzájomné obchodné vzťahy a súčasne navrhli preskúmanie priestoru na rozšírenie a posilnenie spolupráce medzi priemyselnými združeniami ako FICCI a Slovenská obchodná a priemyselná komora (SOPK).

BILATERÁLNA SPOLUPRÁCA V JEDNOTLIVÝCH ODVETVIACH

Financie, bankovníctvo a poisťovníctvo

Obe strany rokovali o ďalšej spolupráci vo finančnom a bankovom sektore v kontexte podpory bilaterálnej obchodnej výmeny a spoločných aktivít na tretích trhoch. Indická strana informovala, že Indická exportno-importná banka (EXIM Bank of India) má záujem o obnovenie a úpravu dohody o spolupráci a o podpísanie novej dohody o spolupráci s Exportno-importnou bankou Slovenskej republiky (EXIMBANKA SR), pokiaľ ju EXIMBANKA SR navrhne. EXIM Bank of India má tiež záujem o preskúmanie ďalších možností spolupráce na základe zoznamu návrhov, ktoré môže predložiť EXIMBANKA SR. Okrem toho je pripravená spoluorganizovať prípadný workshop organizovaný ECGC a EXIMBANKOU SR so zameraním na vzájomnú spoluprácu v oblastiach spoločného záujmu.

Indická strana tiež informovala, že State Bank of India (SBI) je popredným poskytovateľom obchodného financovania a podporuje bilaterálnu obchodnú výmenu s rôznymi štátmi. Indická strana ďalej informovala o možnostiach zahraničných investorov investovať do indického bankového sektora vďaka tomu, že indická vláda umožnila zahraničnými spoločnosťami vstúpiť na trh maloobchodu viacerých značiek (*multi-brand retail*) a odstránila limit na priame zahraničné investície (PZI) na trhu maloobchodu jednej značky (*single-brand retail*). SBI prejavila záujem, prostredníctvom svojho reprezentatívneho zastúpenia v Istanbule, začať rokovania (v priebehu 6 mesiacov) s EXIMBANKOU SR, s cieľom preskúmať možnosti vydávania akreditívov a bankových záruk pre pripravované projekty.

Pokiaľ ide o sektor poisťovníctva, indická strana poukázala na skutočnosť, že limit na zahraničné investície v indickom poisťovacom sektore sa zvýšil z 26 % na 49 %. Indická strana ďalej informovala, že India má obrovský nevyužitý trh s poistením, keďže pri populácii s veľkosťou 1,2 miliardy osôb dosahuje poistenie obyvateľstva len približne 5 %. Vládna iniciatíva zameraná na „mikro poistenie“ a „univerzálne zdravotné poistenie“ ponúka zahraničným investorom v Indii veľké obchodné a podnikateľské príležitosti.

Normalizácia, metrológia a skúšobníctvo

Slovenská strana poukázala na potrebu zachovania vzájomnej výmeny informácií a spolupráce v oblasti metrológie, posudzovania zhody, normalizácie a podpory v oblasti vzájomných laboratórnych skúšok a testovania na základe požiadaviek.

Indická strana informovala, že počas oficiálnej návštevy štátneho tajomníka MZVaEZ SR p. Lukáša Parížeka v Indii bol dňa 26. septembra 2017 podpísaný Akčný plán na implementáciu memoranda o porozumení medzi Bureau of Indian Standards (BIS - Indický úrad pre normalizáciu) a Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ÚNMS SR) o spolupráci v oblasti normalizácie a posudzovania zhody.

V kontexte ďalšieho rozvoja spolupráce slovenská strana predstavila prezentáciu z oblasti metrológie a požiadala indickú stranu, aby ju postúpila príslušným indickým orgánom na zváženie novej spolupráce v budúcnosti.

Veda a technológia

Obe strany si vymenili názory na oživenie a ďalší rozvoj vzájomnej spolupráce na základe Dohody o spolupráci v oblasti vedy a technológií medzi vládou SR a vládou IR a jej implementáciu v praxi, o možnostiach obnovenia bilaterálnej spolupráce v oblasti vedy a technológií prostredníctvom financovania a realizácie spoločných výskumných a vývojových projektov a o podpore priamej spolupráce medzi výskumnými a vývojovými inštitúciami v Slovenskej republike a v Indii prostredníctvom vzájomných aktivít, projektov, workshopov atď.

Slovenská strana informovala, že Slovenská akadémia vied (SAV) má v úmysle zachovať a posilniť spoluprácu s indickými výskumnými ústavmi v oblasti programov bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce. SAV hľadá nové spôsoby a formy vzájomnej spolupráce zameranej na zapájanie sa do nových multilaterálnych projektov, ktoré budú prospešné pre obidve strany.

Indická strana informovala, že Ministerstvo pre vedu a technológie vlády IR navrhuje preskúmať možnosť vytvoriť spoločný výbor pre vedecko-technologickú spoluprácu s príslušnou slovenskou protistranou (Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR), ktorý preverí možnosti „výziev pre spoločné výskumné projekty“ a bude zameraný na organizovanie workshopov, vedeckého vzdelávania a ďalších vedecko-technických aktivít spoločného záujmu.

Spolupráca v obrannom priemysle

Obe strany opätovne zdôraznili potrebu preskúmať možnosti na posilnenie spolupráce v oblasti obranného priemyslu a na podporu slovenských a indických spoločností pôsobiacich v sektore obrany a obrannom priemysle. Indická strana požiadala slovenskú stranu, aby predložila podrobné informácie o oblastiach novej spolupráce na posúdenie indickou vládou organizáciou pre výskum a vývoj v obrannom priemysle.

Poľnohospodárstvo a zavlažovanie

Obe strany si vymenili názory na obchodnú výmenu poľnohospodárskych produktov, spoluprácu medzi univerzitami, výskumnými ústavmi a ďalšími výskumno-vývojovými organizáciami, vrátane výmeny odborníkov, študentských výmenných programov (napr. prostredníctvom programov ako Erasmus, Mundus alebo SAIA zo SR). Obe strany poznamenali, že je potrebné preskúmať možnosti rozšírenia vzájomnej podpory pre Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum v SR a National Institute of Agricultural Extension Management v IR v súvislosti so spoločnými projektovými riešeniami v oblasti pestovania plodín a chovu zvierat.

V súvislosti s problematikou používania metyl bromidu na úpravu drevených obalov môžu obe strany preskúmať možnosti spolupráce na vypracovanie spoločného plánu v zmysle medzinárodného štandardu pre fytosanitárne opatrenia ISPM 15 a pri dodržaní legislatívnych a zákonných ustanovení príslušných vlád. Slovenská strana zdôraznila, že v prípade SR sa musia dodržiavať nariadenia a smernice EÚ.

Indická strana zdôraznila, že India má potenciál na vytváranie spoločných podnikov indických a slovenských výrobcov traktorov, kultivátorov, kombajnov, nástrojov pre tzv. „presné poľnohospodárstvo“ (*precision agriculture*), ako aj pri zakladaní spoločných podnikov zameraných na hospodárenie so zvyškami plodín. Rovnako existuje priestor na bilaterálnu spoluprácu pri výmene odborných znalostí v oblasti mechanizácie pestovania vysoko hodnotných plodín ako strukoviny, olejové plodiny, vinič, bavlna a pod.

Vodohospodárstvo

V súvislosti so spoluprácou v oblasti vodného hospodárstva indická strana informovala, že Ministerstvo pre vodné zdroje, riečny rozvoj a revitalizáciu rieky Gangy vlády IR už s EÚ, dňa 7.10.2016, podpísalo v Dillí memorandum o porozumení týkajúce sa vodohospodárskej spolupráce. Nakoľko SR je členským štátom EÚ, nie je potrebné podpísať so SR osobitné memorandum o porozumení v tejto oblasti, pretože aktivity, ktoré predpokladá uvedené memorandum, je možné realizovať v rámci celej EÚ.

Cestovný ruch

Obe strany diskutovali o vzájomnej spolupráci v oblasti rozvoja cestovného ruchu, pričom sa zhodli, že cestovný ruch možno považovať za jednu z výziev a inšpirácií pre vzájomnú hospodársku spoluprácu.

Indická strana informovala, že Ministerstvo cestovného ruchu vlády IR sa zaväzuje poskytnúť podporu slovenskej strane pri organizovaní roadshow v Indii na základe konkrétnej žiadosti. Počet slovenských turistov cestujúcich do Indie sa v posledných rokoch konštantne zvyšuje aj napriek tomu, že medzi Indiou a SR neexistuje priame letecké spojenie a na Slovensku neprebiehajú cielené reklamné kampane v rámci Incredible India, projektu propagácie indického cestovného ruchu v zahraničí.

Indická strana navrhla vzájomne vymieňanie osvedčených postupov pre rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu v Indii, výmenu informácií o infraštruktúre turistických služieb a pomoc pri organizovaní prezentácií Incredible India formou roadshow na Slovensku a pri realizácii workshopov na budovanie kapacít (Know India Workshop) týkajúcich sa produktov indického turizmu pre slovenských prevádzkovateľov cestovných agentúr.

Ťažké strojárstvo a železničná doprava

Indická strana zdôraznila, že v kontexte memoranda o porozumení, ktoré bolo podpísané 12. augusta 2015 v Dillí, je potrebné zintenzívniť vzájomnú spoluprácu medzi Ministerstvom železníc vlády IR a Ministerstvom dopravy a výstavby SR (MDaV SR). Zároveň pozvala zástupcov relevantného slovenského priemyslu na návštevu Indie v rámci najväčších priemyselných veľtrhov ako IMTEX 2019 a IREE 2019.

Indická strana ďalej informovala, že indická spoločnosť Heavy Engineering Corporation (HEC) má záujem o spoluprácu v oblasti obranného priemyslu so slovenskými podnikmi Konštrukta Defense, a.s. Trenčín a MSM Group.

Uhlie

Indická strana informovala, že existuje potenciál na technickú spoluprácu so SR pri výmene informácií súvisiacich s technológiou ťažby uhlia a čistými uhoľnými technológiami. Okrem toho je možné preskúmať možnosti bilaterálnej spolupráce v hlavných oblastiach existujúcich dostupných technológií ako sú opätovné využitie jemnozrnného uhlia, suchá separácia uhlia a využitie hlušiny.

Chemický a petrochemický priemysel

Indická strana informovala, že India dokáže dodávať kvalitné chemické a petrochemické výrobky vrátane farbív, pesticídov, polymérov, plastov a plastových produktov za výhodné ceny, a vyzvala slovenskú stranu, aby preskúmala možnosti splnenia požiadaviek na chemické a petrochemické výrobky z Indie, predovšetkým vzhľadom na liberalizované priemyselné prostredie. Väčšina odvetví chemického a petrochemického priemyslu spadá pod režim automatického schvaľovania priamych zahraničných investícií (PZI) až do výšky 100 %. Vďaka podpore výskumu a vývoja a dostupnosti dostatočne veľkej odbornej pracovnej sily môžu slovenské podniky takisto ťažiť z výhod outsourcingu svojich výskumno-vývojových činností v chemickom a petrochemickom priemysle.

Malé a stredné podnikanie

Slovenská strana navrhla bilaterálnu spoluprácu v segmentoch MSP, ako sú transfer technológií, výmena informácií a skúseností týkajúcich sa inovácií v priemysle, financovanie, systém podpory, transfer aplikovaného výskumu do praxe a možnosti indických PZI do MSP na Slovensku, ako aj vytvorenie komplexného systému na analýzu podnikateľského prostredia.

Slovenská strana navrhla preskúmať možné oblasti spolupráce medzi indickými organizáciami na podporu MSP a Slovak Business Agency (SBA – Agentúra na podporu malého a stredného podnikania). Ďalej poukázala na potrebu identifikovať vhodné podujatia pre slovenské MSP ako obchodné veľtrhy a výstavy v Indii a recipročne v SR. Slovenská strana tiež navrhla preskúmať možnosti iniciovania spoločných medzinárodných projektov v rámci združení a inštitúcií na podporu MSP. V tomto kontexte indickí zástupcovia informovali, že indické ministerstvo pre MSP môže, na základe vzájomne dohodnutých podmienok a možností, prostredníctvom štátnej spoločnosti National Small Industries Corporation Ltd (NSIC) vykonávať aktivity na podporu indických PZI do MSP na Slovensku a na vytvorenie komplexného systému pre analýzu podnikateľského prostredia.

Indická strana v obdobnom duchu navrhla preskúmať možnosti návštev delegácií zástupcov indických MSP na Slovensku a naopak, ktoré by uľahčili podnikateľské rokovania/kontakty a pomohli v prístupe na trhy oboch štátov prostredníctvom spoločných podnikov. Slovenská strana

informovala, že agentúra SARIO nedávno zriadila nové oddelenie pre podporu a rozvoj malých a stredných podnikov okrem najrozvinutejšieho bratislavského regiónu. Jeho aktivity sa zameriavajú na organizovanie obchodných misií v zahraničí, poskytovanie pomoci pri účasti MSP na medzinárodných obchodných veľtrhoch a výstavách, ako aj obchodných misiách.

Elektromobilita

Obe strany diskutovali o potenciáli spolupráce v oblastiach automobilového priemyslu a tzv. „čistej mobility“ – elektromobility. Indická strana poukázala na skutočnosť, že SR sa nedávno začala vážne zaoberať elektrickými vozidlami. Indický automobilový priemysel preto môže, po určitej dobe, identifikovať príležitosti na spoluprácu so SR. Slovenská strana informovala, že v súvislosti s najnovšími usmerneniami indického ministerstva pre elektroenergetiku, týkajúcich sa nabíjajúcich staníc pre elektrické vozidlá, agentúra SARIO identifikovala záujem o transfer poznatkov a odborných zručností v rámci iniciatív „Make in India“ pre rozvoj infraštruktúry nabíjajúcich staníc. Agentúra SARIO tiež informovala o záujme týkajúceho sa transferu poznatkov a odborných zručností medzi slovenskými MSP SEAK s.r.o. a T - Industry s.r.o., s cieľom vytvoriť spoločné technologické a vývojové partnerstvo s indickými obchodnými partnermi Green Ripples a Hibiscus Cleantech (podporené distribučnou zmluvou podpísanou 13. februára 2019).

Ayush - ajurvéda

Indická strana navrhla slovenskej strane, aby zvážila rozvoj akademickej spolupráce medzi slovenskými zdravotníckymi univerzitami/školami a indickým inštitútom All India Institute of Ayurveda/výskumnými inštitúciami spadajúcimi pod Ministerstvo pre ajurvédsku medicínu IR (AYUSH). V rámci tejto spolupráce by slovenskí študenti mohli v Indii absolvovať štúdium systémov AYUSH na základe štipendia poskytovaného ministerstvom.

Revízia zmluvnej základne

Slovenská strana požiadala o včasné vyriešenie problematiky anulovania alebo pokračovania bilaterálnych zmlúv podpísaných medzi Indiou a bývalým Československom. Obe strany poukázali na potrebu pokroku v revízii a aktualizácii už podpísaných bilaterálnych zmlúv pre ďalšie posilnenie a prehĺbenie spolupráce v rôznych oblastiach.

Obe strany prediskutovali problematiku prehodnotenia bilaterálnych zmlúv/dohovorov. Indická strana informovala, že IR, ako aj SR sú signatármi multilaterálneho nástroja MLI. Existujúca Zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia (ZZDZ) medzi vládou IR a vládou ČSSR bola podpísaná 27. januára 1986 a SR, ako nástupnícky štát, k nej pristúpila. India podpísala MLI dňa 7. júna 2017 a v súčasnosti sa MLI nachádza vo finálnej fáze ratifikácie dokumentu, ktorý India čoskoro predloží OECD. Slovenská republika ratifikovala MLI už v septembri 2018. India aj SR uviedli ZZDZ, ktorú obidva štáty podpísali, ako zmluvu podľa článku 2 MLI. Po vstupe MLI do platnosti bude táto zmluva upravená v zmysle dohodnutých ustanovení.

Vízové záležitosti

Obe strany sa vzájomne informovali o vízovom režime a systéme udeľovania povolení na dočasný pobyt. Indická strana opätovne zdôraznila požiadavku, aby slovenská strana zvážila zjednodušenie všetkých vízových povinností v zmysle rokovaní na predchádzajúcom zasadnutí ZK. Slovenská strana predstavila opatrenia, ktoré prijala na zjednodušenie postupu vydávania víz

a uviedla, že je viazaná vízovou politikou a ustanoveniami Schengenského vízového kódexu, a preto nemôže samostatne zmeniť podmienky, ktoré tento kódex upravuje.

Mediálne ohlasy

Správy o konaní 10. zasadnutia ZK, podnikateľskom fóre a následných B2B rokovaní slovenských a indických podnikateľov boli publikované na stránkach MH SR, MZVaEZ SR a agentúry SARIO.

Záver

1. 10. zasadnutie ZK a rokovania s indickými partnermi splnili svoj hlavný cieľ, ktorým je podpora rozvoja bilaterálnej ekonomickej spolupráce medzi SR a IR s dôrazom na realizáciu konkrétnych a vzájomne výhodných spoločných slovensko-indických záujmov a projektov.
2. Z hľadiska slovenských záujmov a možností v Indii dominuje najmä oblasť energetiky (výstavba a rekonštrukcia energetických zariadení, poradensko-konzultačná činnosť...), spolupráca v obrannom priemysle, poľnohospodárstve, doprave, projekty zamerané na ochranu životného prostredia – riadenie vodného hospodárstva, odpadové hospodárstvo, čistiarne odpadových vôd a pod.
3. Výsledky z rokovaní počas 10. zasadnutia ZK boli zhrnuté v záverečnom protokole a úlohy z neho vyplývajúce boli rozpísané v Návrhu vykonávacieho protokolu, ktorý tvorí súčasť predkladanej informácie.
4. O konkrétnych výstupoch a záveroch z rokovaní 10. zasadnutia ZK, popísaných v texte, informovať relevantné slovenské rezorty a inštitúcie.
5. Na základe požiadaviek indickej strany osloviť príslušné rezorty vlády SR a relevantné inštitúcie so žiadosťou o posúdenie požiadaviek a návrhov na spoluprácu, ako aj o zaujatie stanoviska. Dotknuté rezorty a inštitúcie zašlú stanovisko indickej strane prostredníctvom ZÚ SR v Dillí, s kópiou na odbor bilaterálnej obchodnej spolupráce MH SR. Vypracované a zaslané stanoviská budú použité pri odpočte plnenia úloh vyplývajúcich z Návrhu vykonávacieho protokolu z 10. zasadnutia ZK.
6. Účasť slovenských a indických podnikateľských subjektov na podujatí a ich aktívny prístup počas B2B rokovaní potvrdili vysoký záujem o vzájomnú spoluprácu, ako aj snahu o širší prienik v danej relácii.

